

آبونه شرائطی

ممالك عثمانیه ده سنه لکی (۶۵)، الق
آیلغی (۳۵) غروشدور .

ممالك اجنبیه ده سنه لکی (۱۷)، الق
آیلغی (۹) قرانقدور .

اداره خانه

باب عالی اجاده سنده دائره مخصوصه

اضطادات

آبونه بدلی پشندور .

§

مملکه موافق آثار مع الممتوئیه قبول
اولنور . درج ابدله من یازیلر احا .
اولونماز .

۱۳۳۰

اضطادات

رساله مزودن آلدیغی کو - قزاق شریطه
بتون یازیلر هر هانگی بر غزنه طرفندن
اقتباس اولونه بیلیر .

§

مکتوبلرک، امضالرک واضح و اوقوتاقلی
اولمسی و آبونه صره نومردوسی محتوی
بولومسی لازمدور .

§

ممالك اجنبیه ایچون آبونه اولانلرک
آدرسلیرینک فرانسزجه ده یازلمسی دجا
اولنور .

§

پاره کوئدرلدیکی، ان نه یه د ژاولدیغنک
واضعا بیلدیلمسی دجا اولنور .

فَلْتَفَتًا

ایران قدیمه دین

برملتک تمایلات روحیه سی ؛ اک ایجه واک درین نقطه لرینه قدر ؛ اوملتک عنعنات دینه سنده تجلی ایدر . روحنه نفوذ ایدلک ایسته نیلن برقومک تاریخندن زیاده دینی تدقیق ایتک لازمدر .

فی الحقیقه برملتک تاریخی هر خصوصده تمامیه کندیسنه عائد دکلدر . تاریخده ملتک روحیه اویغون اولیان ، حتی اوکا مغایر بولنان برچوق وقعه لر بولنه بیلر فقط دینی عنعنه لر منحصرأ ملتک روحندن دوغمشلردر . دینی عنعنه لردر ، ملی ماصالردرکه ملتک سویه فکریه سنی ، تمایلات روحیه سنی ابدیاً یاشاتیرلر . فصلکه تاریخلری اوزاق عصر - لک کثیف قارا کلقلری ایچنده غائب اولان برچوق ملتک روحنی ؛ بوکون دینی عنعنه لر یاردمیه پک کوزل تحلیل ایده بیلوروز .

تاریخه مراجعت ایده جک اولوزسه ق ایرانک ماضیسنه دائر آله - جغمز معلومات بش اون حکمدارک اسامیسیله وقوعات حربیه لرینه انحصار ایدر وهان هیچ برشی اوکرمش اولمیز ؛ فقط ، ایرانیلرک دینی منظومه لری ، ماصالری ، کتابلری بزه بوقدیم عرقک روحنی پک کوزل طایتمقده در . ادوار ماضیه ده یاشایان هندیلرک روحنده آنجق ماصالری ، عنعنه لری ، دینی کتابلری یاردمیه نفوذ ایدله مشمیدر ؟

ماصالر ، عنعنه لر ملتک روحنی کوستریر برر معکس شئوند . یکمیش انسانلرک دوشونجه لرینی ، تحیللرینی ، خلاصه بوتون روحلرینی بو معکسلرده ؛ ایستدیکمز کبی ؛ تماشا و تدقیق ایده بیلوروز . دین ، هر عصرده باراضطراب آلتنده ایکله یین انسانلره تسلیت بخش برپناه صمیمی وظیفه سنی ایفا ایلشدر .

اسارت آلتنده ایکله یین ، قهار پنجه لر آره سنده خیرپالانان ، مهلک خسته لقلر ، الیم سفالتلر ایچنده یووارلانان بشریت ؛ ازمنه اولیه دنبری ؛ آنجق دینک حریم شفیقنده برنفخه تسلیت و امید آرامشدر . بویه اولدینی ایچوندرکه ملتک کذارش حیاتلری حقنده اک صمیمی معلوماتی دینی عنعنه لر آره سنده بوله بیلوروز .

ینه بوسببه مبنی درکه شرقک روحنی آکلامق ایچون عصرلرجه بو اقلیملرده حکم سورمش اولان عنعنات دینه یی تدقیق ایتک مجبوریتی حاصل اولیور .

زردشتیلرک عنعنه سی ، مشیا و مشیانه نک سرگذشتلرینه دائر غریب حکایه لرله مالا مالدر . بو عنعنه لره کوره سلسله بشریتک برنجی خلقه - سنی تشکیل ایدن مشیا و مشیانه بالاخره دمیرک کشفنه موفق اولمشلر و بو سایه ده آغاچلری کسهرک کندیلرینه بر مسکن یامشلر ونهایت معا -

ملات زوجیه ده بولمشلر ایش . فقط بونلرک سفالتنه وارث اولان اولادلری حرص و حسد ساقه سیله بربرلرینه قارشى سلاحلارمشلر و کندی فلاکتلرینک سبب حقیقیسی اولان دیوه (آهریمانه) طاینمغه باشلامشلر ! بونک اوزرینه پوروشاسب (Poroschad) ایله دوغدو (Dogdo) نک اوغلی اولان زردشت نوع بشری طریق هدایته دعوت ایتک ، انسانلره دین حق کوسترمه کلش ایش ... !

زردشت دینی بوتون انسانلرک مشیا و مشیانه دن حاصل اولدقلرینی یعنی عینی بر پدر و مادرک اولادلری بولندقلرینی تعلیم ایتدیکندن ، هندستانده اولدینی کبی انسانلر آره سنده بربرلرندن ممتاز صنفلر بولنه جفی اساسنی قطعاً رد ایتشدر .

(وانیداد - ساده) نک شو : (ای هوم ! سکا عرض مناجات ایدیورم . سنک نزدکده فقیر ایله بویوکک هیچ برفرقی یوقدر .) عباره سی بو حقیقتک لسان بیانندن باشقه برشی دکلدر .

زردشت مذهبنک عالم لرینه (موبد) و (دستور) نامی ویریلر . موبدلرک رئیسلی ایسه (موبد موبدان) و (دستور دستوران) عنوانی حائزدر .

زردشت ، حیات عالیه ده زوجک رئیس و خانه نک حاکم مطلق اولدیغنی بیان وزوجه نک کندیسنه اطاعت مطلقه ده بولنه سنی توصیه ایدیور ! حیات زوجیت ده مشیا و مشیانه نک نمونه اتحاد ایدلسی زردشتک اوامری جمله سندنر . زردشت ، حیاتی بی سکون و آرام گذران ایدن بردوره مجادله کبی تصویر ایدیور .

انسان ، حیه کار اولدینی قدرده شریر اولان دشمنه قارشى کندینی مدافعه ایده بیلک ایچون بوتون قوا و ملکاتک تمیه ایدلسی لزومی زردشتک الک معتنا اوامرنندر . زردشته کوره بومعکه جدالده انسانک اک بویوک خصمی کندی نفسیه طبیعتدر .

آهریمان طبیعتی قوای عاصیه و حیوانات مضره سیله ، نفسی ده ، احتراصات سفیه سیله انسانه مسلط ایتیش اولدیغندن بونلره ایدیه جک مجادله ده اسباب غلبه یی تأمین ایده بیلک ایچون روحاً و بدنأ قوتلی اولمغه چالیشق زردشته تابع اولان هر فردک اک برنجی وظیفه سیدر .

(وانیداد - ساده) ده دینیلورکه : (نه یی ییمه نجه ، انسان قوتسز دوشر ، و نه یی ایشلر ایفاسنه قدرتیاب اوله مز . ضعیف و جیلز برانسان قوای فعالیه ، صاغلام و چویک چوجوقلره مالک اوله مز . دنیا ؛ بولندینی طرزده ؛ آنجق غذا ایله یاشامقده در ! ...) .

زردشت علماسی نوری (علم) و (ظلمتی) ده جهل ایله تفسیر ایدهرک هر مزله آهریمانک مجادله سنی ، علم ایله جهلک چارپشمه سی طرزنده تصویر ایدیورلر . زردشتک قورمش اولدینی مجادله اساسلی ، اخلاق ایچون کنیش بر ساحة تطبیق آچشدر : نفس و فکرک تطهیر و تصفیه سی یولنده مهادیاً مجاهداده بولنق زردشتک اک صمیمی اخطاراتندندر .

بوتون بوايشلری اكل ايتدكن صوكره ككل شان وعظمتله استراحت ايدمك . آهریمان ایسه قصورلرندن استغفار وهرمزه عرض اطاعت ايدمك مظهر عفو وغفران اوله جقدر . قدیم ایرانیلر موتی ، فنا روحلرك غلبه سی عد ايتدكلرندن برکیمسه اولدیکی زمان اطرافده کی کوتی روحلری طردودفع ايتك ایچون موانك بولندی محله زنداوه ستادن بعض دعالر او قومنی اعتیاد ایدینمشلردی .

دوغریدن دوغری به زردشت طرفندن وقوعبولمش اولان تلقینات تدقیق ایدیلرسه بو آدمك حكیم برذات اولدیغنی اعتراف ایتمهك ممكن اوله من . زردشتك وضع ایتدیکی دینی ، امور دنیویه و اخروییه جه تأمین انتظام ایدمك براساسه استناد ایتدیرمك چالیشمش اولدیگی کوریلور . زردشتك ناسوتی وقطعی تلقیناتیه هندك عطالت بخش و غدر (براهمنیزم) ی آره سنده درین بر اوچوروم واردر . زردشت ، براهماکی مریدلرینه لاهوتیانك مسخر و نوشین جاذبه سی تحت تأثیرنده دائمی برحیات حیرت واستغراق توصیه ایتمه مشدر . او ، عظالته صورت مطلقه نفرت ایتش ، بوتون طلاقیه ، برمرکه جدالدن عبارت اولان شوچهانده ، تأمین غلبه یه چالیشمنی توصیه ایلشدر .

زردشت برهنلرك ذلت ومسكنه مؤدی اولان توكل وجد آمیز- لرینه شدتله هجوم ایتمكدن چکینه مشدر . زردشتك بوقطعی امرلرندن ملهم اولان (موبد) لر هر مزله آهریمان آره سنده کی جدال ازلی بی سعادت و بدبخشیك مجادله سی صورتنده تصویر ایدمك بو مجادلهك نهایت سعادتك غلبه سیله تنوج ایدمك چکنه قائل بولینیورلر ! ...

زردشت ، ضیا و حرارتك بولمندی یرده حیات اوله میه جغه قانع ایدی . ضیا و حرارتی هر مزه نسبت ایتمی ده بواکی قوتده برخاصه حیاتیه کورمه سندن نشأت ایتشدر . زردشته کوره ضیا و حرارتك منبعی شمسدر . شمسك سطح ارض اوزرنده کی تمثالی ده (آتش) دن عبارتدر . فقط زردشتك (تمثال آفتاب) اوله رق تصور ایتدیکی آتش بزم بیلدیكمز آتش دکلدر . تمثال آفتاب اولان آتشك اشیانك کولکسنی یره دوشورمیه جك قدر صاف اولمی لازمدر . چونکه کولکه آهریمانه عائد برظلمتدر .

زردشتك تخیل ایتدیکی تمثال آفتاب ، برصورت ذهنیه دن عبارت اولدیغنی ایچون خارجه وجودی اوله میه جنی جهته بونی درخاطر ایتدیرمك اوزره ؛ هیچ اولمزسه ؛ سونمهك شرطیه عادی آتش یا قلمه سی مجبوری طوتیلش و بصورتله زردشت دینی آتش پرستك کسوه سنی اکتسا ایلشدر .

قدیم ایرانیلر زردشت دن اولده آتسه پرستش ایدیورلردی . فقط آتش مقدسك حفظنه مخصوص معبدلری یوقدی . کبرلر (آتش پرستلر) طاغیر اوزرینه چیقهرق اورالرده آتش یا قار و اجرای آیین ایدرلردی . طاغ تپهلرنده ؛ عینی زمانده ؛ بیلدیزلرده پرستش ایدیلریدی . کبرلر آتسه (آدر) نامی ویرلردی . آتش پرستی آیینك

زردشت ، انسانك هر نوع سادتی آشق کندی سعی وفالینندن بکله مسی ایجاب ایتدیکنی صریح برلسانله بیان ایدیور ! طهارت ونظافته رعایت ایتك خصوصی مازده یتزمك اك مهم احکامنددر ! زردشت بالان سولکی شدتله منع ایتشدر . زردشتیلر آره سنده اك منفور اخلاقسزلق یالانچیلقددر . زنداوه ستا ، آنجق صدق و خلوص سایه سنده هر مزه یا قلاشیله بیله جکنی تصریح ایلشدر .

زردشتك تلقیناتنه کوره (هر مز) عقل و ذکاسیله بوتون کائناته نظارت ایتمکه ایمش ! هر مز زردشت ایله دوغریدن دوغری به مکمله ایدمك قانونی اوکا تعلیم ایلش ایمش ! ...

زردشتیلر ، هر مزك کندی امر و نهیلرینی (میترا) واسطه سیله و الهام طریقیه دوغریدن دوغری به انسانلرده تبلیغ ایتدیکنه اعتقاد ایدرلر . اساطیر کبری (میترا) نك ماهینی نور سواویدن عبارت اوله رق تصویر ایتدیکندن زردشتیلر میترانك جهانده هر شینی کوروب تنویر ایتدیکنه اینا یرلر . مخلوقاتك تناسلنه نظارت ایتك وظیفه سیلده مکلف اولان (میترا) ، هر شخصك حرکتی و ایشلیدیکی فعلی کوردیکی جهته اعمال حسنه اربانه مکافات و افعال سیئه اصحابنده مجازات تقدیر ایدرمش ! ...

زردشت روحك ابدیتنه و حشر جسمانیك وقوعبوله جغه قائل اولدیغنی کی حشری بوتون طبیعتده تعمیم ایلکده در . فقط زردشتیلرك عقیده سینه کوره حشردن مقصد ، عذاب و عقابی تأییدکل ، بالعکس اوکا بر نهایت ویرمك ، روحانی و جسمانی هر نوع فسادانی اورتادن قالدیرمقدر !

زردشتیلرك اعتقادیه کوره ، روح بو عالمدن چیققدن صوکره چینه واد (tchinévad) کورپسك باشده (میترا) طرفندن قارشیلار- نه رق محاکمه یه چکیلر ایمش . اگر حسناتی سیئاتنه غالب ایسه بو طار وکسکین کورپیدن بلا تهلکه مرور ایدر و بهشت اعلا یه کیدرمش . عکس تقدیرده کورپیدن کچمه رك آتده کی غیای مده شه دوشر و دیو- لره رفیق اولورمش . زنداوه ستاده دینیلورکه : (یوم حشرده هر روح دنیا ده ایکن برابر یاشادینی جسدی بوله جق و حسنات و سیئاتنه کوره اوجسدله برابر جته (gorotmau) و یا دوزخه کیره رك مکافات و یا مجازات کوره جکدر . بومدهش دوره امتحان نتیجه سنده فنالر آیریلهرق جهنمه آتیه جقلر و اوراده جسماً و روحاً اوج کون قدر مدهش عذابلر کوره رك تصفیه ایدیله جکلدر . دوره تصفیه ختام بولدقن صوکره - فنا بر وجود قالمیه جنی جهته - آرتق جهنمه ده لزوم قالمیه جق و بوتون انسانلر مساوات مطلقه اوزره روحاً و جسماً اذواق ازلیه یی طانه - جقلدر ! مساوات مطلقه یه مظهر اولانلر (میترا) نك حسن شهادت و سوقیه ، هر مزك عتبه جلالی اولان جنات عالیاته داخل هر مزك تحت جبروتیسی بیشکاهنده عظمت و جلالنك تماشا سیله بختیار اوله جقلر ، ولایموتیت کسوه سنی کیهرک هر نوع احتیاجدن آزاده بولندقلری حالده برذوق و سعادت برحیات جاودانی امرار ایدمك جکلدر ! ... هر مز

آتشکده خدمه‌لری نفس‌لریله آتشک سوخته‌سینه سپیت ویرمه‌مک ایچون نقاب‌سز آتش مقدسه تقرب ایده‌مزلردی .

فرس‌لرک عبادتی شمسک طلوع ، زوال وغروب‌بنده اولمق اوزره اوج وقته منحصر ایدی . بریسی اعتدال ربیعی و دیگرى اعتدال خریفی اناسنده اولمق اوزره ایکی بایرام‌لری واردی . برنجیسه (نوروز) ایکنجیسه‌ده (مهرجان) نامنی ویریرلردی .

زردشت ، مالک عشر و زکاتک ویرلسنی و حیوانات مضره‌نک اتلافی توصیه ایتیش اولدیغندن محوسیلر ، بوکا پک زیاده رعایت ایدرلردی .

قدیم فرس‌لرجه ارکک قارداش قیز قرداشیله ، بابا کندی قزیله واولاد آناسیله ازدواج ایده‌بیلردی . فقط بو عادت قبیحه بالاخره تعدیلاته اوغرامشدر .

م . شمس‌الدین

اگبیسات

صحائف تنقید

محمد عاکف

صفحات — برنجی کتاب

خسته

— ۲ —

« خسته » شعرینک قیمت بدیعیه‌سنی سوینک ایچون مکتبیلرک روحنده حاصل ایتدیکی تأثیر عظیمی کوسترمک کافیدر صاییم . واقعا محیطک پک موافق اولماسی شعره مرتبه حقیقه‌سندن فضله بر یوکسکک ویره‌بیلردی ؛ فقط شعر کوزل اولماسه‌یدی ، حتی پک کوزل اولماسه‌یدی ، اونک انشادندن هیجانه کلیه‌جک ، اصلا متأثر اولمایه‌جق محیطده ینه مکتب محیطی ایدی . شعر غایت طبیعی ، بتون معناسیله « حقیقی » بر تصویر تشکیل ایتیه‌سیدی ، ینه مکتبیلرله بوقدر تأثیر ایده‌میه‌جکدی : صوک ایکی بیتک طبیعتدن انحراف ایدویرمش اولماسی درحال « آکلار به‌مادق » تلقیسه مظهر اولمادیکی ؟ اثرک هیئت عمومیه‌سی حقنده مخاطبرک شو کوردو کمز فرط تأثیرله‌ده بر فکر قطعی حاصل ایتیش اولمقله برابر ینه « خسته » ده‌کی کوزل‌لکری تحلیل ایده‌جکیز . چونکه بوقدر کندیلرینه عائد بر اثر صنعتی بوقدر ای حس ایدن مکتبیلرک یسه او اثر ادبی حقنده‌کی تحلیل‌لندن ینه بعض استفاده‌لر تأمین ایده‌بیلرک ینه قانع : محمد عاکفک بوشعری ده « سلمی » منظومه‌سی کی ناصل یاشانلش ایسه او یله یاشادلش بر اثر در : شاعر حلقه‌لی زراعت مکتبنده معلمدر ، مکتب حیاتی پک ای بیلیر . « خسته » سنی خیالخانه‌سنده‌کل ، مکتبه بولویر ، مدیر ایله دو قورک محاوره‌سنی تصور ایتویر ، اونی ایشیدویر ، خسته چوجوق معاینه اولنورکن کنیدیسی بالذات حاضر بولویر ،

اجراسی ایچون خصوصی معبد ایلک دفعه کستاسب زماننده زردشت طرفندن انشا ایدلشدر . (آتشکده) نامی ویریلن بومعبدلرده صورت دائمه‌ده آتش یاقیلردی . آتشکده محافظلرینک (آذربان‌لرک) وظیفه‌لری آتشک سوخته‌سینه نظارتدن عبارتدی .

قدیم ایرانیلر آتشکده‌لره آز بیکان (dyrée) اسمنی ویریرلردی . اک بویوک آز بیکانلر کرمان ولایتنده و مازندران طرفلرنده بولنیور . دی . مازندران ملحقانندن (ساری) بلده‌سنده‌که آتشکده پک زیاده مشهور ایدی .

(بختریه) قطعه‌سنده آذر آبادکان ، آذر برزین ، آذر آبتین ، آذر خزداد ، آذر خزین ، آذر بهرام ، آذر زردشت نامنده یدی عدد آتشکده موجود ایدی . فارس ولایتنده اصطخر آباد شهرنده‌کی آتشکده اک مشهور آذر بیکانلر میاننده تعداد اولینیوردی [۱] .

عصر حاضرده ایرانک کرمان ولایتیه هندستانک کجرات شبه جزیره‌سنده برقاج دانه آتشکده موجوددر . هندستانک (دامان) بلده‌سنده هند محوسیلرینک بر آتشکده‌لری واردرکه بوراده بیک ایکیوز کسور سنه‌دنبری هیچ سوئمکسزین آتش یانمقدهدر ؟ ...

آتشکده داخلنده طرز عبادت شو یوله‌در : آتشکده‌لرده بویوچک برطاش اوزرینه موضوع صاری باقردن معمول برقاب واردر . بوقابک ایچنده صورت دائمه‌ده مقدس (هوم) آغاجیه دیگر آغاجلر و بخورات یاقیلیر [۲] .

زردشتیلر طهارته‌صوک درجه رعایتله مأمور اولدقلرندن آتشکده‌یه کیره‌جک (کبر) اولاکال اعتنا ایله تطهر ایدر ، آغزینی بردلبند ایله اورتر ، آلرینی بزله صارار وکال خشوع ایله قبله مثابه‌سنده تلقی ایدیلن باقر قابده‌کی آتیه توجه و تقرب ایدر ، و (آت هاروان) ک یعنی موبدک دلاتیله زنداوه‌ستاده مندرج مناجاتدن بعضیلرینی برلخن مخصوص اوزره انشاد ایتمهک باشلار . انشای تغنی‌ده رکوع وسجود ایتک اوزره برده رقص یایار . بوایشلر بتدکدن صوکره نذرلر عرض اولنه‌رق دیشاری‌یه چیقیلیر .

(آذربیکان) داخلنده‌کی آتش قضارا سونه‌جک اولورسه ایکی اودونی بربرینه سورتمک صورتیه و یاخود (چاقق) واسطه‌سیله تکرار ایقاد ایدرلر . آتشک کبریت و یا سائر ایله یاقیلیمیه‌رق طرز ابتدائی‌یه مراجعت ایدلسی محوسیلکک احکام دینی‌سندندر . کبریت کی مختراعات جدیددن اولان وسائله مقدس آتشی ایقاد ایتک بدعت قبیحه‌دن معدود اولدینی جهنله شدتله ممنوعدر . فرس‌لر ، قبله‌لری اولان آتشی آغیزلریله اوفله‌مک ویلپازه قوللانمقندن صورت قطعیه‌ده منع ایدلشلردی .

[۱] اصطخر آباد آتشکده سنک ولادت نبویه کیجه‌سی بردنبره سونمش اولدیغنی مورخین روایت ایدیورلر .

[۲] جوامع شریفه‌لرله تکایاده وموتی بولنان محللرده ، عبادتله علاقه‌دار اولان سائر محفللرده عود آغاجی ، بخورات کی شیلر یاقیلیمیه‌سی عادتک اسلامله ایرانیلرله ، روملردن انتقال ایتیش اولدیغنده شبهه یوقدر .